

**R. P. Georgii de Rhodes Avenionensis S. J. disputationum
theologiae scholasticae tomus ...**

Rhodes, Georges de

Lugduni, 1661

Sectio III. De objecto formali fidei Theolog. vera certa sententia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81987](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81987)

Solutio
primi ar-
gumenti.

Ad primam Respondeo quod habitus fidei effectiue tantum manifestat obiecta credenda vt dixi: auxilium verò internum illa manifestat proponendo motiua intellectui non autem illum mouendo ex parte obiecti: Imò nec Deus reuelat per ipsum habitum vel per auxilium, habitus enim non est loquutio ipsa Dei, sed est id quo audimus Deum loquentem & ipsi credimus.

Secundi.

Ad secundam eadem responsio est nam intellectus determinatur effectiue & inductiue per habitum & instinctum, formaliter autem & obiectiue non determinatur ad actum supernaturalem per solum habitum & instinctum.

Tertij.

Ad tertiam semper negandum est quod auxilium gratiæ inclinet intellectum proponendo obiectum fidei non mouendo formaliter per modum obiecti, quæ duo valde diuersa sunt, nam cognitio sanitatis mouet proponendo formale obiectum, sanitas autem mouet formaliter per modum obiecti. Verum est quod in rusticis internus instinctus est sæpissimè vnum ex motiuis credibilitatis, sed nego illum vquam sufficere sine obiecto formali.

Solutio
quartum
argumen-
tum.

In quarto argumento solum continetur difficultas illa proposita de obiecto formali quod esse debet per se notum circa quod tota est vt dixi controuersia ad quam vt respondeatur sit.

SECTIO III.

De obiecto formali Fidei Theologica vera & certa sententia.

Sententiæ igitur illæ tres quæ reiectæ sunt hæc-
Sensus, in eo peccant quod assignent motiuium pro-
pter quod inducimur ad credendum, non autem ex-
plicant motiuium propter quod creditur, de quo ta-
men solo est difficultas; Quia verò communis &
certa sententia est, quod prima veritas propterea reue-
lans est obiectum illud formale, quod quaeritur; pro-
pterea distinctè ostendendum videtur esse primò,
quomodo prima veritas sit obiectum formale Fidei,
secundò quomodo reuelatio sit etiam obiectum for-
male, tertio quomodo prima veritas & reuelatio de-
beant esse notæ quando terminant actum fidei.

§. I.

An & quomodo prima Veritas sit obiectum formale Fidei.

Deus tri-
pliciter di-
citur pri-
ma veritas.

Triplex igitur Deus est prima veritas, in essendo, in
cognoscendo, in dicendo. Prima veritas in essen-
do est perfectio infinita diuini esse quatenus est in se
perfectissime cognoscibilis. Prima veritas in cognos-
cendo est cognitio ipsa Dei infinite perfecta in ge-
nere cognitionis, & ita conformis obiectis, vt nun-
quam falli possit, vel aliquid ignorare. Prima veritas
in dicendo est Dei perfectio propter quam loquen-
do nunquam dicere potest falsum, quæ appellatur
veracitas. Sic autem se habent tria hæc Dei attributa,
vt vnum essentialiter præsupponat alterum, quam-
uis vnum formaliter explicite non includat aliud:
nam vt Deus sit prima veritas in dicendo, necesse
omnino est vt sit veritas prima in cognoscendo, si
enim falli posset cognoscendo, posset etiam fallere
loquendo: similiter esse Deus non potest veritas pri-
ma in cognoscendo, quin etiam sit prima veritas in
essendo, si enim non esset ens summè perfectum pos-
set habere cognitiones imperfectas & falsas, igitur
prima veritas in dicendo præsupponit veritatem in
essendo & in cognoscendo, tanquam causas virtua-

les per quas possit probari, sed in suo tamen formali
conceptu explicite eas non includit, cum sine illis
tota concipiatur.

Difficultas igitur tota nunc est, quænam ex illis tri-
bus sit motiuium vltimum formale propter quod cre-
dimus. Primò enim aliquibus videtur esse prima ve-
ritas in essendo seu Deitas vt Deitas. Ita censent Au-
reolus & plures eum sequuti, quos approbare vide-
tur de Lugo sess. 6. num. 99. Secundò plures alij cum
Valentia volunt illam esse primam veritatem in co-
gnoscendo, alij verò cum Suarez vtamque iungunt
voluntque constitui formale istud obiectum ex prima
veritate tum in cognoscendo tum in dicendo.

Ratio dubitandi primò est, quia illa est formalis
ratio assensus fidei cui propter se ita assentitur in-
tellectus, vt in eam fiat vltima fidei resolutio, sed vl-
tima ratio in quam assensus fidei resoluitur est Deus
sub ratione Deitatis, seu prima veritas in essendo,
ergo illa est obiectum formale Fidei: Probatum mi-
nor, in illud vltimò fides resoluitur per quod vltimò
cognoscitur & probatur prima veritas in dicendo,
nam cognitio certa intellectus resoluitur in aliquid
quod non probatur per aliud, sed prima veritas in
dicendo probatur per ipsam Deitatem, ergo Deitas
est id in quod vltimò resoluitur fides, quæ proximè
resoluitur in primam veritatem in dicendo.

Secundò, per illud totum constituitur obiectum
Fidei, per quod constituitur summa Dei authoritas
in testificando, sed prima veritas in cognoscendo
constituit saltem inadæquatè summam Dei authori-
tatem in testificando, nam authoritas testificantis
duo exigit, vt non possit falli & vt alios non possit
fallere: sed ad hoc vt non possit falli requiritur ve-
ritas prima in cognoscendo, ergo per illam constitui-
tur saltem inadæquatè obiectum fidei.

Tertio, vt prima veritas sit obiectum mouens ad
fidem debet cognosci ab eo qui credit, nulla enim
est cognitio mediata & abstractiua quæ non suppo-
nat obiectum suum cognitum, alioqui moueretur
per euidentiā terminorum, sed ille qui credit, non
cognoscit Deum esse primam veritatem, vel enim co-
gnosceret naturaliter & hoc non sufficit, vel super-
naturaliter, & hæc est cognitio fidei, quæ supponit
tale obiectum cognitum.

Dico primò, formale fidei obiectum nec esse pri-
mam veritatem in essendo, neque primam veritatem
in cognoscendo, sed solam primam veritatem in di-
cendo quæ adæquatè mouet ad credendum.

Primò enim quod perfectio aliqua diuina & ipse
Deus sit vltimum illud quo fides nititur, certò cen-
sent omnes Christiani quos nulla creata ratio impel-
lit vt certò credant, sed authoritas suprema Dei, sic
enim testantur scripturæ Genesios 15. *Credidit Abra-
ham Deo, & reputatum est illi ad iustitiam*, quod ex-
pendens Apostolus cap. 4. ad Romanos: *Non est au-
tem scriptum (inquit) propter ipsum tantum, sed &
propter nos quibus reputabitur credentibus in eum, qui
suscitauit Christum a mortuis, & Apostolus ipse de se
dicit. Scio cui credidi quia potens est, &c. Et 1. Thessal.
3. Cum accepissetis à nobis verbum auditus Dei, accepi-
stis illud non vt verbum hominum, sed vt reuerà est ver-
bum Dei: & Christus ipse Ioan. 12. Qui credit in me
credit in eum qui misit me. 1. Ioannis 5. Qui credit in
filiū Dei, habet testimonium Dei in se. Deinde idem
prædicant Patres, Ambrosius lib. 2. epist. 12. ad Va-
lentinianum. Cui? magis de Deo, quam Deo credam.
Augustinus lib. de spiritu & littera cap. 32. Veritas
(inquit) quæ omnia credit non omni spiritui credit,
ac per hoc omnia quidem credit, sed Deo quia non di-
ctum est omnibus credit, unde nulli dubium est eam si-
dem ab Apostolo commendari, quæ Deo credit, & ele-
gantes*

ganter sanctus Lucianus apud Eusebium lib. 9. historiarum aperte professus est quod *author nobis est de Deo Deus*. Denique si motuum credendi Deus non esset, fides non esset virtus Theologica, certitudo eius non superaret omnem certitudinem aliarum scientiarum naturalium, neque imitaretur certitudinem scientiarum beatarum.

Secunda pars.

Secunda pars, quod Deus sub ratione Deitatis seu prima veritas in essendo non pertineat ad motuum istud formaliter, probatur, quia illa sola est ratio formalis motui Fidei, quā primum posita et si alia tollantur omnia, Fidei articuli sunt credibiles infallibiliter, & quā primum remotā manentibus alijs omnibus articuli non sunt credibiles, sed primum posita Deitate, sublatā verō primā veritate in dicendo, articuli manent credibiles infallibiliter, si enim per impossibile Deus esset Deus, & non esset summē verax articuli Fidei non essent credibiles: & si Deus non esset prima veritas in essendo, esset autem prima veritas in dicendo quā fallere nunquam posset, articuli Fidei manerent credibiles ut patet, quia credendo quod diceret non possem falli. Deinde Fides nititur testimonio, veritas autem testimonij formaliter nititur veracitati illius qui loquitur, non autem veritate in essendo.

Tertia pars.

Tertia pars, quod Deus etiam quatenus est prima veritas in cognoscendo non sit motuum formale credendi, probatur eadem ratione: quia posita prima veritate in cognoscendo: & sublatā primā veritate in dicendo, non manet obiectum credibile ullo modo, & sublatā prima veritate in cognoscendo, manente autem prima veritate in dicendo manet obiectum credibile, igitur sola prima veritas in loquendo est obiectum fidei: Probatur antecedens, nam posito quod Deus tunc quando loquitur nunquam possit fallere, non possum falli credens ijs quā dicit, sed prima veritas in loquendo est illa quā quando loquitur nunquam potest fallere, ergo posita prima veritate in loquendo, non possum falli credendo ijs quā dicit. Minor certa est falsum enim est quod aiunt aliqui primam veritatem in dicendo, non esse aliud quā veracitatem, id est virtutem illam voluntatis quā non potest vnquam velle fallere, hac enim posita quamvis certum sit quod infallibile non est, quod dicitur, quia licet non velim te fallere, sapē tamen etiam nolens fallo, quia fallor, prima ergo veritas in dicendo, non est sola illa perfectio voluntatis quā non vult fallere, sed est perfectio illa quā loquendo nunquam potest fallere, & præsupponit primam veritatem in cognoscendo tanquam causam virtutem, sed per illam non constituitur. Vnde argumentor secundō, sicut prima veritas in essendo non pertinet ad formale obiectum Fidei, etiam si sit causa virtualis primæ veritatis in cognoscendo & dicendo, easque prober, quia non est formalis ratio assentiendi primæ veritati, sed tantum causa virtualis essendi: sed similiter prima veritas in cognoscendo est causa tantum virtualis præsupposita per primam veritatem in dicendo, non est autem ratio assentiendi primæ veritati, ergo non est obiectum formale fidei. Denique à priori ratio est quia nemo alteri credit, quia verum cognoscit, sed quia verum dicit.

Solutio primæ rationis dubitandi.

Ad primam Respondeo attributum primæ veritatis in dicendo posse considerari primō prout est existens in Deo, secundō prout formalis ratio assentiendi rebus reuelatis, fateor quod prima veritas prout est reale attributum existens in Deo probatur per Deitatem, nam Deitas est causa virtualis propter quam prima veritas Deo tribuitur, sed nego primam veritatem in dicendo prout est ratio assentiendi

di reuelatis, probari per Deitatem quā non est ratio formalis propter quam prima veritas est ratio infallibiliter assentiendi rebus reuelatis. Quemadmodum color consideratur & ut est accidens corporis mixti, & ut est ratio videndi Petrum: mixtio qualitatum est causa coloris ut est accidens existens in Petro, sed non est ratio formalis cur videatur Petrus, si enim quæratur, quare videatur Petrus, recte respondes quia est coloratus, & si petatur cur sit coloratus, respondes quia est corpus mixtum, neque tamen dicitur quod mixtio qualitatum sit obiectum formale visus, sed tantum quod sit causa effectiua coloris ut accidens est, non autem causa illius formalis, ut est ratio videndi: Alio etiam exemplo idem explicat Coninck aqua frigida recens ē puteo, hausta, ratio enim propter quam appetitur a sitiente est quia frigida est, quamvis ideo sit frigida quia recens est hausta. Similiter enim quamvis Deitas sit causa propter quam dicamus Deum esse primam veritatem, non est tamen ratio propter quam assentimur primæ veritati, si enim per impossibile Deus esset prima veritas & non haberet Deitatem, crederemus tamen primæ veritati, sicut si aqua esset frigida etiam si recens hausta ē puteo non esset, appeteretur tamen a sitiente.

Ad argumentum ergo Respondeo distinguendo illam maiorem, illa est ratio formalis assentiendi, in quam sit resolutio vltima fidei, tanquam in rationem formalem vltimam assentiendi concedo, in quam sit vltima resolutio tanquam in causam virtutem essendi, nego: Id in quod vltimō resoluitur Fides tanquam in rationem formalem assentiendi, est sola prima veritas, quamvis Deitas sit causa virtualis quā probatur prima veritas. Ad probationem eadem adhibetur distinctio, Fides resoluitur vltimō in id per quod vltimō cognoscitur & probatur prima veritas, per quod probatur tanquam per virtutem causam essendi nego, per quod probatur tanquam per rationem formalem assentiendi, concedo: nam licet assensus evidens resoluitur in aliquid per se notum, tamen hoc esse falsum de assensu obscuro probabitur postea.

Solutio primæ dictionis.

Instabis Deus quatenus est prima veritas est obiectum formale Fidei, Deus est veritas prima quatenus est Deus, ergo Deus quatenus est Deus est obiectum Fidei.

Instantia.

Respondeo fallax esse argumentum & habere quatuor terminos, quia in maiori reduplicatio illa Deus quatenus prima veritas est obiectum Fidei, est reduplicatio formalis, quā significatur rationem reduplicatam esse causam formalem prædicati, nam prima veritas est obiectum formale Fidei, & ratio assentiendi: at verō in minori reduplicatio illa, Deus quatenus Deus, est prima veritas, est reduplicatio causalis, quia ratio reduplicata, est radicalis causa prædicati, Deitas enim quā reduplicatur est radicalis causa prædicati, quia Deitas quā reduplicatur est causa radicalis primæ veritatis. Vnde minor posset distingui Deus quatenus Deus est prima veritas, itavt Deitas sit causa formalis, & ratio illi assentiendi nego, itavt sit causa virtualis primæ veritatis ut est attributum diuinum, concedo.

Solutio secundæ.

Ad secundam Respondeo quod obiectum Fidei constituitur formaliter per id, quo constituitur summa Dei auctoritas in testificando, tanquam per rationem formalem non per id quo constituitur tanquam per causam virtutem sui esse, id est per quod constituitur auctoritas illa formaliter ut est ratio assentiendi per fidem, non autem per quod constituitur causaliter tantum & radicaliter, ut est attributum existens in Deo. Fateor primam veritatem in cognoscendo

gnoscendo esse causam radicalem quæ constituitur quasi præsuppositiue summa Dei auctoritas in testificando, nego esse id quo illa formaliter constituitur, nam prima veritas in dicendo, vt sæpè monui, non significat eam tantum quæ non potest vnquam velle fallere, sed eam quæ loquendo seu cum loquitur nunquam potest fallere, includit ergo non posse falli tanquam causam virtutalem & præsuppositiue, non includit formaliter.

Instantia. Instabis illa prima veritas in dicendo vel est formaliter perfectio solius voluntatis & sic est solum veracitas, seu nunquam velle fallere, vel est præterea perfectio intellectus & sic dicit formaliter non posse falli, & erit formaliter prima veritas in cognoscendo, ergo prima veritas in cognoscendo ingreditur obiectum formale fidei. Deinde patet etiam in humanis, quod auctoritas dicentis non fundat fidem certam nisi duo dicat quod nimirum ille qui loquitur fallere non possit neque falli, ergo id est verum in Deo.

Solutio. Respondeo primam veritatem in dicendo esse formaliter perfectionem solius voluntatis prout dicit præsuppositiue perfectionem aliquam intellectus tanquam causam virtutalem sui esse, dicit enim quod nunquam possit fallere quando loquitur ad quod duo sunt necessaria, quod nolis fallere, neque possis falli quando loqueris, sed vnum dicit formaliter, alterum præsuppositiue ac connotatiue, neque par est ratio de humana fide quæ niti non potest sola dicentis auctoritate vt dicens est, cum auctoritas huiusmodi finita solum & imperfectissima sit inidonea ad fundandum assensum certum & infallibilem: fides autem diuina solo nititur testimonio, quia illud est maximè idoneum ad fidem infallibilem, cum sit infinitum in ratione testimonij.

Tertia. Ad tertiam vt respondeatur inquirendum est.

§. II.

Quomodo cognosci debeat prima veritas prout est obiectum Fidei.

Varia Do-
ctrina
sententia.

Non potest prima veritas mouere intellectum ad credendum articulum reuelatum quin cognoscatur ab intellectu, est autem difficillimum dicere quonam genere cognitionis debeat cognosci. Primò enim Altiſſiodorensis & alij quibus accedere videtur Coninck *num. 42.* putant esse necesse vt cognoscatur euidenter cognitione naturali. Secundò de Lugo *sect. 6. num. 82.* Hurtadus *disput. 7. sect. 6.* putant necesse omnino esse vt prima veritas cognoscatur cognitione supernaturali euidenti, aliunde quàm propter reuelationem volũtque cognitionem hanc elici ab ipso habitu Fidei & esse obscuram circa obiectum materiale, sed immediatam & euidentem circa primam veritatem quatenus est ratio assensus, quod tamen non vno modo explicant vt docebo statim. Tertiò Suares *disput. 3. sect. 6.* docet primam veritatem quatenus fundat fidem, cognosci eadem fide quam fundat, & quidem propter reuelationem, quod tamen difficile videtur.

Prima ra-
tio dubi-
tandi.

Ratio enim dubitandi est primò, quia implicat vt primus Fidei actus supponat se ipsum, sed si prima veritas cognoscatur per ipsam fidem, primus Fidei actus se ipsum supponet; supponit enim suum obiectum cognitum, cum supponat illud prout capax mouere, ergo si præsupponit illud cognitum per fidem, Fides supponet se ipsam. Potestque confirmari ex alijs omnibus cognitionibus quæ non sunt immediatæ, nam illæ præsupponunt suum obiectum formale cognitum alio genere cognitionis, vt patet in

fide humana quæ præsupponit vt cognoueris veracitatem illius cui creditur: scientia præsupponit cognitionem principiorum & sic de cæteris.

Secundò, si prima veritas fundat assensum Fidei prout cognita per fidem, sequitur quod prima veritas creditur propter reuelationem, & sic prima veritas non erit obiectum in quod assensus Fidei vltimò resoluitur, datur enim aliquid vltius quàm prima veritas. Deinde illud non creditur propter reuelationem, quod potest non esse reuelatum, quamuis articulus reuelatus sit, sed fieri potest vt non reueletur Deum esse primam veritatem quamuis reueletur Deum esse trinum, ergo prima veritas non creditur in omni actu Fidei propter reuelationem: Minor videtur clara, quia Deus reuelare potest se esse trinum quamuis non reuelet se esse sanctum, ergo potest reuelare se esse Trinum quamuis nõ reuelet se esse primam veritatem. Denique miracula facta in confirmationem Fidei non iuuant ad probandum quod Deus sit prima veritas, illa enim solum testantur, quod Deus reuelat Myſteria Fidei, non probant illum esse veracem, si enim per impossibile mendax esset Deus, posset tamen adhuc captare sibi fidem per miracula: ergo independentè à reuelatione cognosci debet quod Deus sit verax, & qui dubitaret de hac veracitate conuinci non posset per miracula.

Tertiò, si Fide creditur prima veritas omnino est inuitabilis circulus ille in quo duæ causæ se inuicem probant in eodem genere causæ, credo Deum esse primam veritatem quia dixit se esse primam veritatem, & credo illum dixisse quia est prima veritas.

Quartò, ludicrum videtur esse non credere aliquem esse veracem nisi quia dicit se esse veracem: nam ego v. gr. non credo tuum testimonium esse infallibile quia tu mihi dicis te esse veracem, sed quia ego aliunde scio te esse veracem credo tuum testimonium esse infallibile.

Dico primò, primam veritatem prout est motiuum fidei, in quod vltimò fides resoluitur non cognosci necessariò euidenter vel notitia naturali vel supernaturali, sed cognosci obscure per ipsam fidem, quamuis prius supponatur cognita vt euidenter credibilis: tres partes habet conclusio.

Prima contra Caietanum, Altiſſiodorenses, de Lugo & Hurtadum probatur, quia si necessaria esset cognitio euidentis primæ veritatis, sequeretur pueros & rusticos qui nullam habent euidentiam naturalem aut supernaturalem quod Deus sit prima veritas, non posse credere Fide diuinâ veritates reuelatas, consequens autem illud absurdum est. Neque dicas cum Lugo neminem esse adeo rusticum qui non cognoscat ex terminis, si Deus est, verax est. Contra enim insto nam vt aliquis assentiatur absolute verum esse id quod dicitur non sufficit quod dicat conditionatè, si Deus est vera loquitur, sed est necesse vt dicat Deus est, & est prima veritas, vnde argumtor Deum esse plures rustici & pueri non cognoscunt villo modo euidenter, qui tamen absolute credunt, sed vt aliquis absolute credat, debet absolute cognoscere quod Deus sit prima veritas, ergo non debet illud euidenter cognoscere.

Deinde implicat vt prima veritas prout fundat fidem sit cognita minus certò, quàm sit ipse assensus Fidei, cum enim tota certitudo assensus petatur à motiuo, implicat vt summa certitudo, fundetur in certitudine imperfecta, v. gr. implicat vt principia minus certa sint quàm conclusio, sed si prima veritas prout fundat fidem, esset euidenter cognita, summa certitudo fundaretur in certitudine minus perfecta, cum certitudo Fidei maior sit quacunque alia certitudine vel naturali vel etiam supernaturali quæ habetur

Secunda.

Tertia.

Quarta.

Conclusio

Prima.

Prima

pass.

habetur in hac vita, motuum enim Fidei certius est alio quouis mortuo, ergo prima veritas non est cognita euidenter prout fundat Fidem. Denique si haberet intellectus cognitionem supernaturalem euidentem quod Deus sit, & sit prima veritas, posset voluntas sine ulla Fide incendi ad amorem Dei & iustificari. Quæ verò respondent Lugo, & Hurtadus, non vacat reuicere vt facile possem.

Secunda pars. Secunda pars quod prima veritas cognoscatur eadem Fide obscura quæ creditur articulus, probatur quia. Prima veritas non potest fundare assensum Fidei, nisi cognoscatur supernaturaliter, neque cognosci potest euidenter, vt ostensum est, sed cognitio supernaturalis ineuidens non est nisi cognitio Fidei, ergo prima veritas debet cognosci per Fidem. Deinde obiectum materiale & obiectum formale attinguntur eodem actu, ergo prima veritas eodem actu attingitur quo attingitur articulus reuelatus. Denique à priori alde notanda ratio est, quia Deus nunquam reuelare potest vllum articulum, & obligare ad illum credendum quin reuelet consequenter se esse primam veritatem, & hoc dicere, sed quoties aliquid reuelat, obligat ad illud credendum, ergo etiam reuelat se esse primam veritatem, & se hoc reuelare, sed si Deus reuelet se esse primam veritatem potest eadem Fide hoc credi, ergo quoties creditur aliquis articulus, potest eadem Fide credi quod Deus est prima veritas.

Tertia pars. Tertia pars quod ante Fidem prima veritas cognosci debeat vt euidenter credibilis, patet, quia nihil vnquam credi potest Fide diuina, nisi factum fuerit euidenter credibile, sed non potest fieri euidenter credibile, nisi fiat etiam euidenter credibile quod Deus est prima veritas vt constabit ex sequentibus, ergo, &c.

Solutio primæ rationis dubitantis. Ad primam Respondeo, Fidem non supponere se ipsam, etiam si prima veritas cognoscatur per Fidem. Ad probationem primò falsa est illa maior, Fides præsupponit suum obiectum formale cognitum alia cognitione, satis enim est quod prius ratione quàm cognoscat obiectum materiale, cognoscat obiectum formale, sed non debet illud cognoscere prius natura, vel prius tempore. Fateor autem quod Fides diuina in eo differt ab aliis omnibus mediatis cognitionibus, cuiusmodi sunt Fides humana, opinio, scientia, quod illa necessario præsupponant suum obiectum formale cognitum alio genere cognitionis: Fides autem quamuis supponat suum illud obiectum cognitum vt euidenter credibile, non eo tamen nitatur vt ita cognito, sed sua efficacia illud cognoscat, vnico indiuisibili actu, qui propterea supra naturam est, & exigit auxilium gratiæ speciale. Ratio est, quia, vt dixi, testimonium diuinum propter infinitam excellentiam quam habet in ratione testimonij potest obligare, ad credenda ea quæ dicit tanquam infallibilia, non potest autem sic obligare quin reuelet se esse primam veritatem. Vnde sequitur quod obiectum formale Fidei esse non potest sufficiens ad illuminanda obiecta materialia, quin sit etiam sufficiens ad se ipsum illuminandum. Et in hoc differt Fides ab aliis mediatis cognitionibus, nam in illis obiectum formale ita imperfectum est, vt prius debeat illuminari quàm illuminet, obiectum verò istud, licet obscurum se ipso tamen lumen est & sufficit solùm vt certò credatur, suppositis mortuis credibilitatis, quæ præcesserunt vt conditio præuia, non tanquam ratio credendi; tota enim ratio formalis, quare credam Deum esse Trinum, est quia Deus qui est prima veritas hoc dixit, & dixisse credo, purè quia dixit non autem pro-

Tom. I.

pter miracula vel vllum alium discursum, in quo plurimum differt diuina Fides, à Fide humana, & à Fide quam habet Hæreticus de mysterijs reuelatis, nam in illis ratio vltima credendi non est sola dicentis auctoritas, sed aliquod aliud motuum vt postea dicetur.

Ad secundam Respondeo, non esse verum quod prima veritas credatur propter reuelationem tanquam propter rationem formalem credendi propter se ipsam vt reuelantem adeò vt reuelatio non sit ratio formalis credendi primam veritatem vt dicitur statim, sed applicatio primæ veritatis ad obiectum credendum: vnde nihil datur vltius quàm prima veritas quod sit ratio credendi, quamuis detur aliquid vltius, quod sit applicatio rationis credendi. Deinde dictum est esse impossibile vt Deus infallibiliter reuelet articulum, quin reuelet se esse primam veritatem, & quin reuelet se reuelare, quia obligat ad credendum infallibiliter, quod fieri non potest sine reuelatione primæ veritatis. Miracula facta in confirmationem Fidei inuuant ad credendum quod Deus est summè verax, testantur enim quod Deus reuelat mysteria credenda infallibiliter, quod est testari Deum esse primam veritatem. Si per impossibile Deus esset mendax facere non posset miracula per quæ obligaret ad credendum infallibiliter, esto posset facere miracula per quæ nullo modo posset obligare ad credendum. Si enim sit mendax & faciat miraculum certè illud miraculum non persuadebit verum esse quod dicit, neque obligabit ad credendum infallibiliter.

Ad tertiam patebit ex statim dicendis quod nullus in actu Fidei est circulus in quo duæ causæ se mutuo probent in eodem vel etiam in diuerso genere causarum, quia prima veritas est vltima ratio formalis quæ non creditur propter aliud, reuelatio autem non est ratio formalis credendi, vt probabo statim.

Ad quartam concedo ludicrum omnino esse credere quod aliquis sit verax, idèò tantum quia dicit se esse veracem, quando ille qui loquitur habet testimonium de se fallibile, quod non obligat ad credendum infallibiliter id quod dicit. Quando autem ille habet testimonium infallibile infinitè perfectum obligans ad credendum infallibiliter, nego esse ludicrum, imò dico esse necessarium vt credatur illum esse veracem quia dicit se esse veracem. Fateor quod in Fide humana vt credam tuo testimonio, debet scire aliunde te esse veracem, quia testimonium humanum imperfectum est, nec testificatur veritatem illius qui loquitur: in Fide diuina nego id esse necesse, quia diuinum testimonium infallibile, testatur Deum esse, & veracem esse.

S. III.

An & quomodo reuelatio sit obiectum formale Fidei.

DVo sunt principia ex quibus Fides tota pendet, primum est, Deus fallere non potest in iis quæ dicit, alterum est Deus dixit ea quæ credimus; non enim sufficit sola prima veritas nisi loquatur & reuelet articulum qui creditur. Tota ergo difficultas de qua dicebam initio huc reuoluitur, quomodo testimonium illud Dei de se prorsus ineuidens ingreditur obiectum formale Fidei, & sit ratio credendi.

Ratio verò dubitandi primò est, quia multi Christiani simplicissimi sunt & nesciunt se debere credere res Fidei propter Dei dicentis auctoritatem, sed præcisè credunt mysteria sine ulla cogitatione quod Deus dixerit; quod pluribus etiam aliis Christianis euenit

Z Z z qui

Secundæ.

Tertiæ.

Quartæ.

Statu
questionis

Ratio pri
ma dubi
tandi.

qui subito mouentur ad aliquid credendum, quia Ecclesia definit, ad testimonium verò Dei non attendunt.

Secunda. Secundò, reuelatio eodem modo se habet ac motiua credibilitatis, sed ista non pertinent vllò modo ad obiectum Fidei, sunt enim dispositiones solum & conditiones prærequisitæ, ergo idem dici debet de reuelatione, non est enim maior ratio cur illa pertineant ad obiectum quàm motiua.

Tertia. Tertio, videtur etiam quod reuelatio æquè spectat ad obiectum Fidei formale ac prima veritas, nam illud est obiectum formale propter quod assentior veritati reuelatæ, sed non minùs assentior veritati reuelatæ, quia Deus dixit, quàm quia est prima veritas, nec vnum magis me mouet quàm aliud, ergo reuelatio est obiectum formale Fidei. Probatum minor, quia prima veritas, & reuelatio se habent in actu Fidei sicut in discursu se habent duæ præmissæ, dicis enim quod Deus dicit verum est; ecce primam veritatem, Deus dicit se esse Trinum, ecce reuelationem: sed in discursu ambæ præmissæ pertinent ad obiectum formale assensus conclusionis, ergo reuelatio tam est obiectum formale quàm prima veritas. Deinde sicut in Spe Theologica se habent Deus, & possessio Dei, sic in Fide se habent prima veritas & reuelatio, sed in Spe Theologica, & Deus & eius possessio pertinent ad obiectum formale, ergo etiam in Fide prima veritas & reuelatio pertinent ad obiectum formale Fidei, neque vlla potest assignari disparitas.

Quarta. Quartò, recurrit sæpè repetita difficultas, quia hæc reuelatio si sit formale obiectum Fidei debet esse per se nota, quod est impossibile, quia est obscura, & fundat Fidem obscuram.

Assertio tertia. Dico tertio, reuelationem ita pertinere ad obiectum formale fidei, vt neque sit pura tantum conditio, neque obiectum formale parziale, sed tanquam tendentia & applicatio obiecti formalis ad obiectum credendum.

Prima pars. Prima pars, asserens quod reuelatio pertinet ad obiectum formale Fidei, patet, quia fides provt differt à scientia, & opinione, hoc habet quod nitatur testimonio dicentis. Deinde prima veritas cognoscitur per scientiam beatam, per infusam & per naturalem & per Fidem, ergo præcisè in se sumpta non potest esse obiectum Fidei, sed sub speciali aliqua ratione, id est provt reuelans. Denique prima veritas non est obiectum fidei, nisi provt reddit credibile obiectum fidei, id est aptum mouere intellectum ad credendum sed non reddit obiectum credibile nisi loquutione; prima enim veritas non reddit obiectum credibile nisi respectu illius se habeat vt forma informans quâ illud constituat in esse credibilis, non informat autem obiectum credibile, nisi mediâ reuelatione tanquam causalitate, vt statim probabitur, quod etiam satis constat ex supra dictis.

Secunda pars. Secunda pars, negans reuelationem esse solum conditionem requisitam, eo modo quo motiua sunt dispositiones ex parte credentis necessaria: Probatum, quia id quod ingreditur conceptum formalem obiecti Fidei non est solum conditio, vt patet, sed reuelatio ingreditur conceptum formalem obiecti Fidei, non enim concipi potest prima veritas in ratione obiecti quin concipiatur reuelatio, demptâ enim reuelatione prima veritas non habet vllam connexionem cum obiecto materiali quod creditur. Vnde argumentor vltèrius, illud quod se habet in obiecto fidei, eodem modo quo se habet vnio in composito physico, non est solum conditio, sed vera causalitas & applicatio obiecti formalis ad obiectum materiale, sed reuelatio eodem modo se habet ad obiectum Fidei, quo se habet vnio in composito physico, est enim reuelatio id quo prima veritas connectitur cum obiecto reuelato, & quo dempro nullam habet connexionem & habitudinem ad obiectum, ergo reuelatio non est solum conditio in obiecto Fidei, sed aliquid illi essentiale.

Tertia pars, quod non sit tamen formalis ratio credendi tanquam pars obiecti formalis à multis recentioribus negatur, sed mihi tamen cum alijs longè pluribus videtur certa, probaturque quia si reuelatio est æquè pars obiecti formalis ac prima veritas, sequitur quod prima veritas creditur propter reuelationem tanquam propter rationem formalem, & reuelatio creditur propter primam veritatem vt rationem formalem, consequens illud absurdum est, hic enim erit verus circulus in quo in eodem genere causæ duo se mutuò probabunt, reuelatio per primam veritatem vt per causam formalem, & prima veritas per reuelationem in eodem genere causæ formalis, ergo reuelatio non est obiectum formale parziale Fidei: Maior probatur, quidquid Fide diuina creditur, creditur propter primam veritatem vt obiectum formale, sed in omni actu Fidei creditur reuelatio, ergo creditur reuelatio propter primam veritatem vt causam formalem. Similiter quidquid Fide diuina creditur, creditur propter reuelationem vt causam formalem, sed in omni actu Fidei prima veritas creditur, ergo creditur propter reuelationem, vbi manifestus est circulus.

Deinde si reuelatio est obiectum formale Fidei, sequitur quod prima veritas erit obiectum duntaxat materiale, sola verò reuelatio erit obiectum formale, quod probo: illud non est obiectum formale quod non est vltimum propter quod creditur, sed sola reuelatio est vltimum propter quod creditur, ergo sola reuelatio est obiectum formale. Denique si prima veritas in obiecto Fidei non est minus sufficiens ad obiectum fidei constituendum posita reuelatione vt tendentiâ & causalitate, quàm forma est sufficiens ad constituendum compositum posita vnione vt tendentia & causalitate: Sed prima veritas non est minùs sufficiens ad constituendum obiectum fidei posita reuelatione vt applicatione & causalitate quàm forma est sufficiens ad constituendum compositum posita vnione vt applicatione, ergo reuelatio est tantum causalitas & applicatio, non autem formale obiectum Fidei: non enim apparet vlla ratio cur vnio non sit pars compositi physici, si reuelatio est pars huius obiecti.

Ad primam Resp. neminem esse Rusticum aut doctum qui credens mysteria proposita per Ecclesiâ non illa credat propter authoritatem Dei reuelantis, Rusticus enim cum credat illa quæ proponuntur ab Ecclesia, vel à suo Pastore credit illa sub ea ratione quâ proponuntur ab Ecclesia, quæ illa proponit vt à Deo reuelata: alij verò qui sunt Doctores, multò magis credunt propter reuelationem, etiam si non aduertant se credere propter illam, nam hoc euenit ex sola consuetudine propter quam videmus nos sæpè assentiri propositioni non aduertendo nos cogitare de illius motiuo.

Ad secundam Respondeo motiua credibilitatis & propositionem Ecclesiâ non esse nisi conditiones obiecti Fidei, quia sunt signa tantum & effectus necessarii ex parte intellectus vt cognoscat obiectum esse reuelatum: reuelatio autem non est signum tantum à posteriori, sed est id quo prima veritas applicatur obiecto credendo, ideòque se tenet ex parte obiecti.

Ad

Tertia. Ad tertiam Respondeo, minorem hanc esse falsam, non minus assentior veritati reuelatæ quia Deus dixit, quàm quia est prima veritas, prima enim veritas me mouet vt ratio credendi, reuelatio autem me mouet vt applicatio primæ veritatis ad obiectum credendum. Reuelatio est id quo prima veritas mouet, prima veritas est id quod mouet applicatum per reuelationem, neque par est ratio in præmissis discursus, quia vtraque æqualiter est ratio assentiendi, neque vna pendet ab altera; hinc autem reuelatio non est nisi applicatio, & tota eius auctoritas pendet à prima veritate, veritas autem prima non pendet quidem à reuelatione, sed applicatur tantum per reuelationem. Neque par est ratio Fidei Theologica & Spei. Fateor enim quod possessio Dei reuera pertinet ad formale obiectum Spei vt probabitur suo loco, quia finis (qui) & finis (quo) sicut sunt vnus finis adequatus, sic sunt obiectum vnum adequatum quorum neuter causat sine alio, vnde neque datur ibi circulus in obiecto Spei, Deus enim & possessio Dei non se mutuo causant in eodem genere causæ, vnus enim est finis (qui) alter est finis (quo) si autem reuelatio & prima veritas sunt obiecta Fidei partialia, verè prima veritas creditur propter reuelationem, & reuelatio propter primam veritatem in eodem genere causæ formalis. Deinde finis (qui) & finis (quo) cum sint vnus finis possunt etiam esse vnum obiectum Spei, at verò prima veritas non potest coalescere in vnum obiectum nisi vnum credatur propter aliud, cum vna non sit finis (qui) & altera finis (quo) sed hæc postea.

Quarta. Ad quartam patere quidem potest responsio ex dictis de cognitione primæ veritatis, sed vt magis tamen liqueat videndum est.

§. IV.

Quomodo cognosci debeat reuelatio quando fundat assensum Fidei.

Reuelatio debet cognosci. **T**Ria ex his quæ hæcenus disputata sunt, videtur esse omnino certa. Primum est quod quoties elicio actum fidei reuelatio debet cognosci, quod malè video negari à nonnullis quia (inquiunt) reuelatio est tantum ratio formalis sub qua, sed optime reijcit illos Suares, quia implicat vt aliquid sit medium obiectuum mouens ad assensum quod non cognoscatur, verbi gratia implicat vt aliquid credam propter auctoritatem Pauli Apostoli, nisi sciam illum dixisse.

Reuelatio debet cognosci vel immediate vel per aliquod medium intrinsecum. Certum est secundò, necesse omnino esse vt assentiar reuelationi vel immediate propter ipsam, vel propter medium aliquod intrinsecum quod sit formalis ratio credendi, atque ita falsum esse quod ait Coninck *num. 72.* nos assentiri reuelationi sine medio intrinseco, præcedentibus tamen motibus extrinsecis, quæ non mouent immediate intellectum ad assentiendum, sed mouent voluntatem vt prudenter imperet assensum immediatum circa ipsam reuelationem. Contra enim argumentor, nam voluntas non potest imperare intellectui vt assentiat reuelationi propter ipsam immediate, si veritas obiecti non appareat immediate ipsi intellectui, nam voluntas non potest imperare intellectui vt credat mel esse amatum, si amaritudo non appareat in ipso melle, quia intellectus nunquam mouetur nisi à veritate quæ apparet in obiecto vel mediatè vel immediate, sed præmissis motibus credibilitatis, illa veritas, Deus dixit se esse Trinum, non apparet in se cognoscibilis immediate ex ipsis terminis, ergo præmissis motibus credibilitatis non potest intel-

Tom. I.

ctus immediate illi assentiri, sed debet illi assentiri propter illa motiua, quod Coninck non admittit.

Certum est tertio, medium illud formale propter quod creditur reuelatio nec esse motiua credibilitatis, nec testimonium Dei loquentis vt satis probasse videor *sect. 2.* vnde falsitatis conuincitur sententia illa quam excogitauit subtilissimus de Lugo *sect. 7. & 8.* & omnino recidit in sententiam eorum qui volunt vltimam Fidei resolutionem fieri in motiua & auctoritatem Ecclesiæ, dicit enim reuelationem esse obiectum Fidei prout eadem Fide obscura creditam supernaturaliter, sed illam reuelationem non esse solam loquutionem immediatam Dei abstrahendo ab eius propositione per motiua & Ecclesiæ: Obiectum enim Fidei quod immediate mouet tanquam principium ex ipsis terminis notum licet obscurum componi ex duplici Dei reuelatione, altera est immediata, quæ scilicet Deus per se reuelauit mysteria, altera est mediata, quæ reuelatio illa nobis proponitur, per miracula, Prophetias, & propositionem Ecclesiæ, tanquam per litteras, nuncios, & vocem externam Dei loquentis, quibus ex duobus fit vnum testimonium adequatum, cui assentimur tanquam principio per se noto. Sicut cum amicus absens loquitur mihi per litteras aut nuntios, ipsæ litteræ sunt loquutio amici mediata, quæ me mouet quatenus facit vnum cum loquutione amici omnino immediata, quod ferè satis relatum, & reiectum est *sect. 2.* & statim amplius refutabitur.

Ratio ergo dubitandi primò est, quia omnis assensus in quo connexio extremorum non est nota ex ipsa explicatione terminorum, non est immediatus & per se notus sed nititur vltiore motiua; iste assensus Deus dixit se esse Trinum, non est huiusmodi vt cognita sola explicatione terminorum cognoscatur connexio extremorum, ergo ille assensus nititur vltiore aliquo medio. Neque dici potest primò, quod habitus eleuat intellectum ad assentiendum immediate rei obscuræ quasi esset euidens, nam hoc ex sectione secunda patet esse impossibile, neque dici potest secundò, reuelationem credi propter primam veritatem, quæ non potest permittere vt hoc obiectum mihi proponatur cum talibus motiuis, quin verum sit Deum hoc dixisse. Sed hoc est dicere quod motiua sunt id propter quod credo, semper enim manet argumentum, nam vel assentiris reuelationi immediate, & sic assensus est euidens, vel assentiris mediatè, sicque datur medium vltius, in quod resoluitur assensus.

Secundò, in fide tum diuina tum humana id quod me mouet est integra loquutio, sed Dei loquutio non est integra sine loquutione Ecclesiæ, quia ibi non est loquutio vbi non est declaratio conceptuum illius qui loquitur, ergo id quod me mouet est etiam loquutio Ecclesiæ.

Dico quartò, reuelationem Dei quatenus ad obiectum fidei pertinet cognosci eadem Fide quæ creditur articulus, propter se ipsam solam quatenus est purum testimonium diuinum, adeò vt ipsa sola sit tota ratio propter quam assentior articulo & ipsi reuelationi. Ita docent cum S. Thoma, Caietanus, Capreolus, Canus, Suares, *sect. 12.* Coninck *dub. 5.* Valentia *p. 1.* Hurtadus *disp. 13.*

Prima pars, ipsam probatur argumentis, quibus probatum est quod prima veritas quatenus est obiectum Fidei, creditur eadem Fide quæ creditur articulus; Dei enim reuelatio cum obliget ad credenda ea quæ dicit, testificatur etiam se dicere atque adeò credi potest reuelatio.

Secunda pars, quod propter se ipsam solam creditur, *ZZZ 2*

Nota quædam sententia de cognitione reuelationis.

Prima ratio dubitandi.

Secunda.

Assertio.

Prima pars.

Secunda pars.

atur, propterea est parum testimonium est contra re-
latam sententiam illam Cardinalis de Lugo, quam
fussimè rejicit Hartadus: Mihi sufficere nunc vi-
dentur ea quæ dicta sunt cum probavi obiectum for-
male Fidei nec esse motiua credibilitatis, nec lo-
quutionem Ecclesiæ, nam ex ea sententia planè se-
quitur quod Fides in illa vltimò resoluitur non au-
tem in primam veritatem reuelantem. Sic enim ar-
gumentor, illa est vltima ratio credendi in qua sola
sistit intellectus, sed intellectus credens Deum re-
uelasse vltimò sistit in motiuis & loquutione Eccle-
siæ, ergo illa propositio motiuorum est vltima ratio
credendi. Probatur minor, in illa loquutione sistit
assensus intellectus quâ posita assentitur, & quâ su-
blata non assentitur vltimò, sed posita ista proposi-
tione miraculorum intellectus assentitur vltimò, &
illa sublata non assentitur, ergo illa est vltima ratio
credendi. Confirmatur quia tam credo illam Dei
reuelationis propter miracula, quam credo Deum
esse Trinum propter reuelationem, miracula enim
æquè me mouent vt credam Deum dixisse, quàm re-
uelatio me mouet vt credam Deum esse Trinum:
similiter cognosco conclusionem propter præmissas,
quia præmissæ me mouent vt assentiar conclusioni,
ergo si miracula me mouent vt assentiar reuelationi,
ecce credo reuelationem propter miracula. Denique
reuelatio solitariè sumpta non cognoscitur immédia-
tè propter se ipsam, ergo reuelatio solitariè sumpta
creditur propter aliud medium, ergo in illud vltimò
resoluitur Fides, vel enim immediata illa reuelatio
creditur immediatè propter se ipsam, vel mediatè, si
primum, ergo illa creditur sola propter se ipsam, si se-
cundum ergo creditur propter aliud.

Solutio
primæ ra-
tionis du-
bitationis.

Ad primam Respondeo verum quidem esse quod
propositio per se nota & immediata secundum vsum
Aristotelicum illa dicitur, in qua connexio extre-
morum cognoscitur ex sola terminorum explicatio-
ne, atque adeò illa est semper euidens, sed vniuer-
saliùs tamen propositio immediata & per se nota il-
la vocari debet in qua connexio terminorum non co-
gnoscitur quidem ex sola terminorum explicatio-
ne, sed neque cognoscitur per aliud medium quod sit
formalis ratio assensus, quamuis cognoscatur per
aliud medium quod sit dispositio quædam & condi-
tio ad assensum prærequisita. Huiusmodi propositio-
nes etiam aliquando inveniuntur in demonstratione
scientifica: nam hæc v. gr. omne rationale est risibi-
le, dicitur, propositio per se nota, quia non niti-
tur vllâ ratione formali vltiori, propter quam in-
tellectus illi assentiat, quamuis necessariò præ-
supponat demonstrationem à posteriori, in qua pro-
batum sit omne rationale esse risibile. Similiter er-
go hæc propositio, credo Deum esse Trinum quia
dixit, non est immediata & per se nota in primo
sensu vulgari & Aristotelico, quia non est notum ex
terminis quod Deus hoc dixerit, sed in altero illo &
verissimo sensu per se nota est, & immediata, quia
non cognoscit reuelationem per aliud medium quod
sit formalis ratio assensus, quamuis præsupponat
cognitionem motiuorum tanquam conditionem
sine qua non cognosceret immediatè Deum hoc
dixisse.

Semper ergo dicendum est quod prima veri-
tas cum reuelatione habet vim motiuam seu lu-
men distinctum à virtute mouendi quæ inest moti-
uis, sed illud lumen non actu mouet nisi applica-
tum per motiua tanquam per conditiones, & dispo-
sitiones necessarias ex parte intellectus, quia sine il-
lis non cognoscerem, quod Deus hoc reuelauit,
quando ergo dicis reuelatio, vel est per se nota ex
terminis, vel est nota propter aliud, distinguo, est

nota propter aliud quod sit ratio assentiendi, nego:
Est nota propter aliud quod præsupponatur prius
cognitum tanquam signum à posteriori, & conditio
cognoscendi talem reuelationem immediatè per se
ipsam, concedo.

Similiter falsum est quod omnis assensus est notus
ex terminis in quo connexio extremorum non est no-
ta per aliud medium. Similis enim distinctio hîc ha-
bet locum de medio quod sit conditio, vel quod sit
motiuum assensus. Vnde concludo reuelationem
credi omnino immediatè propter se ipsam, & in il-
la sistere intellectum tanquam in vltima ratione
formali.

Ad secundam Respondeo loquutionem diuinam
esse omnino integram formaliter sine loquutione Ec-
clesiæ, quamuis non sit integra inductiue ac directi-
uè, propositio enim Ecclesiæ complet loquutionem
Dei non tanquam pars loquutionis, sed tanquam si-
gnum & regula: semper enim loquutio integra for-
maliter est manifestatio formalis conceptuum & ob-
iecti, sed vt sic non includit ea per quæ completur
solum directiue.

Instabis sola Ecclesiæ propositio est manifestatio,
ergo sine illa non est loquutio Dei.

Respondeo distinguendo antecedens sola proposi-
tio Ecclesiæ est manifestatio formalis nego, est mani-
festatio inductiua & directiua concedo.

SECTIO IV.

*Qualis reuelatio requiratur ad obiectum forma-
le Fidei.*

Hactenus soluta est difficultas præcipua de ob-
iecto formali Fidei quod est sola prima veritas
reuelans, de hac autem reuelatione quâ dixi com-
pleri formale obiectum Fidei adhuc dubitatur qualis
illa esse debeat vt fundet verum fidei assensum, &
primò quidem vtrum necessariò sit ineuidens: secun-
dò vtrum necessariò sit vera, ita vt existimata reue-
latio non sufficiat: tertio vtrum necessariò sit forma-
lis, ita vt non sufficiat virtualis reuelatio: quarto
vtrum necessariò sit publica, ita vt non sufficiat reue-
latio priuata.

§. I.

*Verum reuelatio fundans Fidem debeat necessariò
esse ineuidens.*

Reuelatio (vt sæpè dixi) nihil aliud est quàm ali-
qua Dei actio transiens quâ significatur aliquid
nobis à Deo dici, potest illa esse vel euidens nobis,
vel obscura, est euidens quoties ita nobis significa-
tur aliquid à Deo dici vt intellectus non possit dis-
sentire, sed necessariò cognoscat Deum esse qui hoc
dicit: Obscura est quoties ita significatur aliquid à
Deo dici, vt dissentire tamen possit intellectus, &
negare Deum esse qui hoc dicat: rursus potest reue-
latio esse euidens vel intuitiue, si videatur reuelatio
in se ipsa: vel abstractiue si cognoscatur in alio con-
nexo essentialiter, quod totum explicari facile potest
exemplo humanæ loquutionis.

Controuersia ergo nunc est inter Scholasticos ce-
lebrissima, vtrum possit reuelatio esse obiectum for-
male Fidei, & ratio credendi obscure aliquid my-
sterium quando est euidens vel intuitiue, vel abstra-
ctiue, vtrum v. gr. beatus videns in verbo reuelatio-
nem possit nihilominus credere illud Fide obscure.
De ipso autem mysterio quod creditur, vtrum credi
possit etiam tunc quando est euidens, dicam quæst.
sequenti.

Ratio

Solutio
secundæ.

Instantia
cui Re-
spondetur.

Quid sit
reuelatio.

Quæ
controuer-
sit.